

Handläggare
Eva-Lena Eirefelt/Anders
Håkansson
Telefon: 08-508 36 200

Till
Äldrenämnden
19 april 2022

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Äldrenämnden

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till budgetunderlag för år 2023 med inriktning för 2024 och 2025 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.

Patric Rylander
Äldredirektör

Innehållsförteckning

Underlag för budget 2023 med inriktning 2024 och 2025 för Äldrenämnden	1
Förslag till beslut.....	1
1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	3
1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	3
1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	3
2 Nämndens verksamhetsområde	4
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	18
3.1 Drift.....	18
3.2 Investeringar.....	19
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	19
4 Lokalförsörjningsplan.....	19
4.1 Sammanfattning	19
4.2 Planeringsförutsättningar	20
4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	20
4.4 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet	20
4.4.1 Nuläge 31 januari 2022.....	20
4.4.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet.....	20
4.4.3 Planerade lokalförändringar för år 2023-2030 (första planeringsperioden)	20
4.4.4 Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden).....	21
4.5 Övrig information	21
4.5.1 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år.....	21

Bilagor

Bilaga 1: Dnr ALD 2022-133 - Bilaga 1 - Blankettset ÄN 2023-2025

Bilaga 2: Dnr ALD 2022-133 - Bilaga 2 - Lokalförsörjningsplan

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Strategiska satsningar

- Skapa förutsättningar för en målgruppsanpassad hemtjänst genom en organisationsstruktur som stödjer kompetensförsörjning, innovation, kontinuitet och en god arbetsmiljö.
- Arbeta för tidig planering kring det framtida boendet för ett fortsatt självständigt liv som äldre.
- Skapa förutsättningar för att kunna tillämpa ett närvarande och kommunikativt ledarskap inom äldreomsorgen.
- Skapa förutsättningar för samordningsinsatser kring psykisk ohälsa, missbruksproblematik, suicid, hemlöshet samt våld i nära relationer.
- Fortsatt satsning på anhörigstöd samt utveckling av insatser som främjar detta som dagverksamhet och korttidsboende.
- Fortsatt satsning på förebyggande arbete för att bryta ofrivillig ensamhet och isolering.
- Fortsatt satsning på förebyggande insatser inom bland annat mat och måltider och öppna verksamheter.

1.2 En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Strategiska satsningar

- Fortsatt samarbete med övriga berörda förvaltningar för den strategiska boendeplaneringen för äldre.
- Följa stadens miljöprogram.

1.3 En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Strategiska satsningar

- Fortsätta breddinförandet av en nyckelfri hemtjänst, smarta lås.
- Arbeta aktivt för att staden ska kunna erbjuda såväl omsorgstagare som medarbetare moderna, digitaliserade tjänster och välfärdsteknik.
- Arbetet med att modernisera de sociala systemen fortsätter. Gemensamma arbetssätt, metodstöd för arbete och social dokumentation i sociala system utvecklas kontinuerligt.
- Fortsatt anordna grundutbildningar och utbildningar med fokus på språklig kompetens och demens inom äldreomsorgen.
- Fortsatt anordna kompetensutveckling för att kunna behålla och rekrytera personal till äldreomsorgen.
- Fortsatt deltagande i olika samarbeten och projekt inom forskning och akademisk utbildning.
- Genom en noggrann ekonomiuppföljning stärks förutsättningarna för en långsiktig

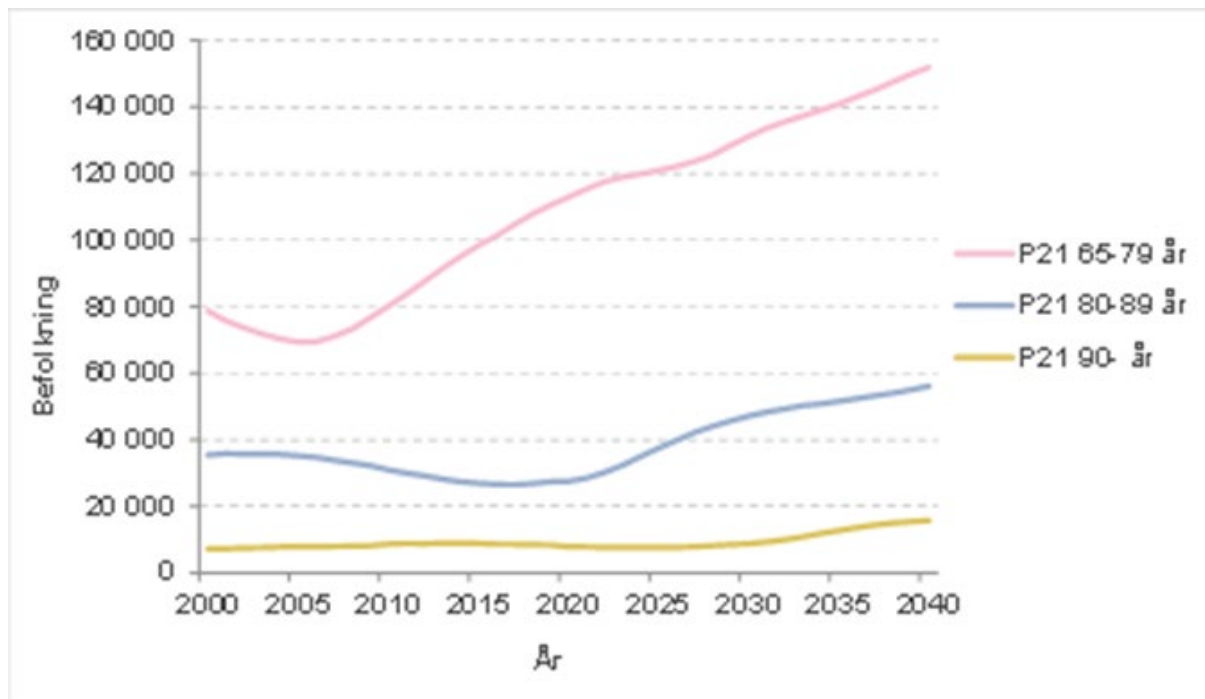
planering av verksamheten.

2 Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognos, behovsutveckling

Den äldre befolkningen ökar

Enligt Stockholms stads senaste befolkningsprognos, december 2021, hade staden drygt 975 500 invånare varav cirka 151 600 personer är 65 år eller äldre vilket utgör cirka 15 procent. Antalet yngre äldre, under 80 år, väntas öka stort i hela staden. Inom en tioårsperiod har åldersgruppen ökat med cirka 15 700 personer för att år 2040 uppgå till cirka 152 000 personer. Det är framför allt utvecklingen i åldersgruppen över 80 år som har störst betydelse för behoven av omsorg. Efter ett antal års minskning ökar nu denna grupp. Fram till år 2040 väntas mer än en fördubbling av personer över 80 år jämfört med idag, från cirka 36 170 till cirka 71 850 personer. Ökningen är störst i innerstaden. De allra äldsta, över 90 år, beräknas minska fram till år 2025 för att därefter öka, med cirka 8 200 personer fram till år 2040. Det innebär mer än en fördubbling av de allra äldsta mellan 2025 och 2040.

Figur. Befolkningsutveckling perioden 2000–2021 och prognos 2021–2040. Källa: Sweco

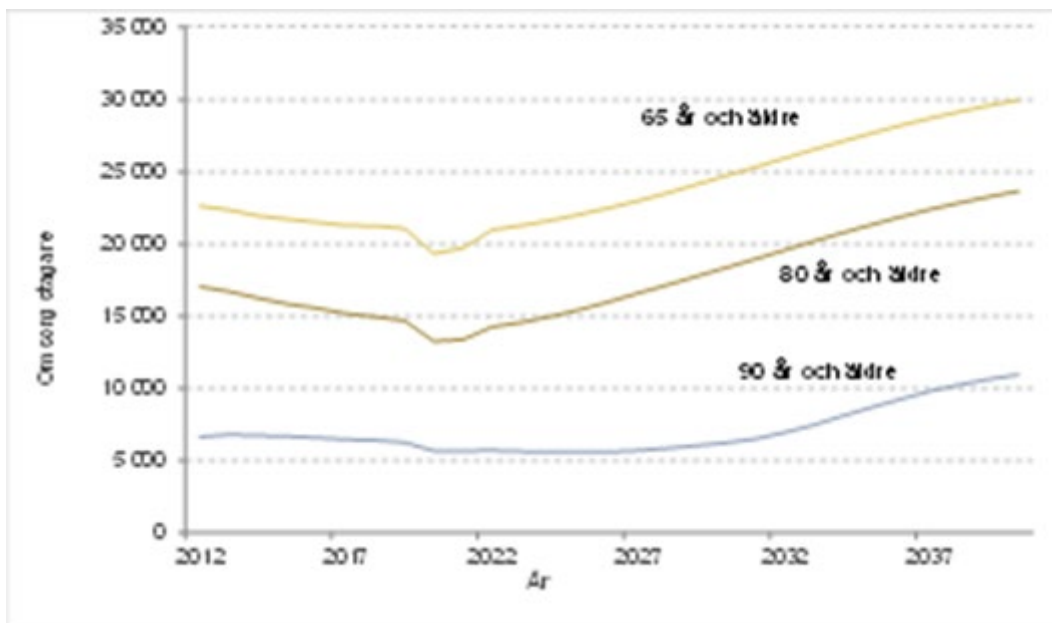
Behovsutveckling äldreomsorg – prognos

Faktorer som påverkar det framtida behovet av omsorg är framför allt utvecklingen av antalet personer i den äldre befolkningen. Andra viktiga faktorer är andelen personer i den äldre befolkningen som har äldreomsorg men också i vilken omfattning de behöver omsorg och hur länge. Sweco tar årligen fram prognoser för behovsutvecklingen utifrån ett antal antaganden. Den viktigaste faktorn för det framtida behovet av äldreomsorg är befolkningsökningen i

staden, att gruppen äldre över 65 år ökar kraftigt och att det är de äldre över 80 år som ökar mest. Det är gruppen som är över 80 år som har störst behov av äldreomsorg. För de allra äldsta, över 90 år, sker marginell eller ingen minskning av omsorgstagandet. För de allra äldsta pekar forskningen istället på något förlängd tid med år som kräver omfattande omsorg i slutet av livet.

Även om antalet äldre ökar och antalet år med omsorg skulle vara samma men inträffar senare i livet finns det faktorer som indikerar att behovet av omsorg inte ökar i samma takt som idag. En förklaring till det uppskjutna omsorgstagandet för yngre äldre är medicinsk och teknisk utveckling som gör det möjligt att klara sig utan omsorg trots somatisk sjukdom. Andra faktorer som påverkar behoven är befolkningens ökande utbildningsnivå samt att sammanboendet i gruppen som är mellan 80 och 90 år ökar och par har ofta mindre omsorg än ensamboende. Detta beror på att medellivslängden ökar, särskilt för män.

Det finns även andra faktorer som kan göra att fler behöver omsorg längre tid än idag. När det gäller boendetiderna, hur länge man bor på ett särskilt boende, är tiden betydligt längre för individer som har en demensdiagnos. Fler äldre innebär fler personer med demens som behöver omfattande vård under en längre period i livet. Det är framför allt utvecklingen av äldres kognitiva hälsa som bedöms som avgörande för behoven av omsorg. Särskilt sårbara grupper är äldre som både är ensamboende och barnlösa. När det gäller möjligheten att minska behovet av omsorg är lämpligt utformade bostäder av stor vikt för förmågan att bo kvar i eget boende såväl vid somatiska sjukdomar som vid demens.

Figur. Omsorgstagare perioden 2012–2021 samt prognos 2022-2040. Källa: Sweco

Diagrammet ovan visar omsorgsvolym och prognos för hemtjänst, vård- och omsorgsboende och korttidsvård. Under det senaste året har antalet omsorgstagare minskat i snabbare takt, vilket kan antas bero på covid-19 pandemin. Antagandet är att pandemin endast tillfälligt bidrar till ett minskat behov av omsorg och i takt med att smittspridningen minskar antas

behovet av insatser att öka. I Swecos prognos antas att behovet av äldreomsorg ökar och når normala nivåer under 2022. Detta innebär att behovet antas nå samma nivå som innan pandemin år 2019.

Inom en femårsperiod, 2021-2026, beräknas staden ha knappt 2 800 fler omsorgstagare jämfört med idag varav drygt 2 100 fler i behov av hemtjänst och 660 fler i behov av vård- och omsorgsboende. År 2040 beräknas antalet personer med omsorgsbehov uppgå till knappt 30 000 vilket kan jämföras med drygt 19 700 år 2021 vilket är en ökning med cirka 10 300 personer. Ökningen av antalet äldre innebär att staden behöver ha en god framförhållning när det gäller planering, samverkan, förebyggande arbete och omfördelning av resurser.

Lämpliga bostäder för äldre

Många äldre bor i otillgängliga fastigheter vilket försvårar möjligheten att klara sig själv vilket försämrar individens livskvalitet och ger ett ökat behov av insatser från äldreomsorgen. Kostnaden för samhället är omfattande då behovet av äldreomsorg ökar både på grund av dåligt anpassade bostäder men också på grund av försämrad fysisk och psykisk hälsa hos enskilda individer som följd av isolering, ensamhet och ett mindre aktivt liv. Det behövs en tidig planering kring det framtida boendet för att äldre ska kunna ha ett fortsatt självständigt liv. Utöver information om tekniska och digitala lösningar som underlättar är information om tillgängliga boenden på den ordinarie bostadsmarknaden av stor vikt. De flesta äldre har inte varit aktiva på bostadsmarknaden på många år. Därför är speciellt riktade åtgärder för att nå denna grupp med målgruppsanpassad information en viktig del för att hjälpa äldre som har behov och vill flytta. Vidare skulle ekonomisk information såväl som hjälp med praktiska delar som exempelvis flytt vara ett viktigt stöd för målgruppens möjligheter att efterfråga mer anpassade bostäder.

Ett ökat antal seniorlägenheter kan bidra till ett minskat behov av hemtjänst, skjuta upp behovet av vård- och omsorgsboende samt ökad livskvalitet för individen. Att öka rörligheten på bostadsmarknaden bland äldre bidrar till en ökad rörlighet inom hela bostadsmarknaden. Många små och billigare men otillgängliga lägenheter skulle frigöras, lämpliga för yngre och enpersonshushåll, samtidigt som många villor med stora renoveringsbehov skulle frigöras för exempelvis barnfamiljer. Det största hindret för att äldre ska kunna efterfråga mer tillgängliga bostäder är att de idag som grupp har de lägsta boendekostnaderna och att nyproducerade seniorbostäder tillhör de dyraste bostäderna på bostadsmarknaden. Det kan därför vara bra att inte bara fokusera på nyproduktion av seniorbostäder utan göra en kartläggning av lämpliga seniorbostäder i det befintliga bostadsbeståndet.

Micasa AB har tagit fram en plan för utbyggnad av seniorboenden med hyresrätt. För att kunna förverkliga utbyggnadsplanen förutsätts att stadens seniorlägenheter som boendeform svarar upp mot efterfrågade behov gällande tillgänglighet, trygghet och gemenskap samt har en hyressättning som målgruppen kan klara och är villiga att betala. Privata och idéburna aktörers initiativ bör stimuleras för att uppnå en mångfald av boendeformer som kan attrahera olika målgrupper. På äldreförvaltningen finns en etableringslots som kan stödja och informera externa aktörer som vill utföra verksamhet eller bygga samhällsfastigheter inom äldreomsorgen.

Flera av de äldre som söker seniorlägenhet via Micasas särskilda förmedlingsregler har hög ålder och stort hjälpbehov vilket leder till ökade krav på Micasas seniorboenden. En kartläggning av hur seniorbostäderna behöver utvecklas för att motsvara förväntningarna från de som vill flytta dit behövs därför.

Särskilt boende

Antalet personer med behov av heldygnsomsorg på vård- och omsorgsboende kommer inom den närmaste tioårsperioden att öka med cirka 1 450 personer jämfört med idag. Utöver planeringen för nyproduktion, som pågår inom ramen för den stadsövergripande boendepaneringen, kommer den ökade efterfrågan att ställa krav på verksamheternas innehåll och förmåga att möta nya utmaningar. Det är därför fortsatt angeläget att eftersträva och säkerställa att personalen har kompetens för att kunna möta kommande behov av en mer kvalificerad vård och omsorg på vård- och omsorgsboenden. Detta även utifrån de utökade krav som en eventuell ny äldreomsorgslag kan komma att ställa.

Den demografiska utvecklingen av de utrikes födda äldre behöver följas för att kunna möta en ökad efterfrågan av språkliga och kulturella vård- och omsorgsboenden. Därutöver behöver även döva och dövblindas eventuella kommande behov av vård- och omsorgsboende fortsatt följas och vid behov utvecklas.

Utöver språkliga inriktningar påtalar stadsdelsförvaltningarna även ett behov av inriktning mot äldre med socialpsykiatrisk problematik, med eller utan missbruk. Exempel på detta är äldre som bor i ordinärt boende med boendestöd som behöver allt mer insatser samt äldre som lever i hemlöshet. För dessa målgrupper behövs i vissa fall boenden med särskilt stöd. Med anledning av detta för äldreförvaltningen en kontinuerlig dialog med socialförvaltningen gällande äldre personers behov av HVB-hem, stödboende och andra typer av boendeformer som socialförvaltningen i första hand ansvarar för. Som ett led i detta har äldreförvaltningen under 2021 även genomfört en förnyad upphandling av privata utförare av profilboenden för personer som är 65 år och äldre, vilket i vissa fall kan vara aktuellt för en del av denna målgrupp.

Hemtjänst

Ledarskap

När staden upphandlar privata utförare till valfrihetssystemet inom hemtjänst ställs krav på den person som ska vara ansvarig för den dagliga driften. Motsvarande krav för egenregi finns reglerat i uppdragsbeskrivningar. Rollen är väsentlig för att uppdraget ska kunna utföras med hög kvalitet i enlighet med gällande regelverk samt stadens mål och åtagande. Flera av de brister som framkommer i samband med uppföljning kan härledas till ledarskapet.

Äldreförvaltningen ser ett behov av att på olika sätt inom staden och i samverkan med branschen, högskolor och andra utbildningsanordnare med flera arbeta med ledarskapsfrågor inom hemtjänsten.

Fusk och oegentligheter

Äldreförvaltningen arbetar sedan många år tillbaka med fusk och oegentligheter både vid upphandling och vid avtalsförvaltning. Detta är ett arbete som fortlöpande behöver utvecklas.

Äldreförvaltningen ser ett behov av att bland annat lägga fokus på höga vinstmarginaler inom hemtjänst samt att utveckla samarbete med stadsdelsförvaltningarna, andra kommuner och myndigheter. Höga vinstmarginaler inom hemtjänsten ska inte vara möjliga om uppdraget utförs utifrån gällande avtal. Det finns därmed ett behov av att titta närmare på varför vissa utförare har höga vinstmarginaler och vidta nödvändiga åtgärder.

Hitta service

Stadsledningskontoret samordnar utvecklingsarbete av Hitta service. En del i detta arbete är att göra verktyget mer användarvänligt för medborgare, biståndshandläggare och andra användare. Äldreförvaltningen ser ett behov av att ta fram kriterier för olika inriktningar som utförarna kan marknadsföra sig med. Under 2021 togs kriterier fram för att marknadsföra sig med specialkompetens demenssjukdom. Arbetet behöver fortsätta med att ta fram kriterier exempelvis för språk och kultur.

Anvisningar för beställning och genomförandeplan för hemtjänst (ramtid)

De inspektioner som genomförts på beställarenheterna under 2021 visade att det har skett en förbättring från föregående inspektioner avseende hur de dagliga insatserna i beställningen beskrivs utifrån en ram. Syftet med Stockholm stads stadsgemensamma schabloner är att stadsdelsförvaltningarna ska ha en gemensam syn på tidsbedömning för olika hemtjänstinsatser samt att dessa beräkningar görs på ett likvärdigt sätt inom staden. Utgångspunkten ska vara individuella bedömningar i syfte att tillgodose den enskildes behov samt att insatserna ska kunna utföras med god kvalitet. Trots att stadsdelsförvaltningarna inte får ha generella lokala schabloner som avviker från de stadsgemensamma så förekommer detta. Detta riskerar att påverka likställigheten vid biståndsbedömning av hemtjänstinsatser samt leda till att arbetssättet med ramtid inte fungerar som det är tänkt. Det finns därmed ett fortsatt behov av uppföljning och kontinuerlig dialog mellan äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter kring detta.

Utifrån äldreförvaltningens erfarenheter och de inspektioner som har genomförts bedömer äldreförvaltningen även att följsamheten till anvisningarna gällande uppföljning av genomförandeplaner för hemtjänst behöver säkerställas på beställarenheterna. Även hemtjänstutförarna behöver utveckla arbetet med genomförandeplaner. Detta främst genom att säkerställa att genomförandeplanerna motsvarar de insatser som har beställts samt att de är individuellt utformade och framtagna tillsammans med den enskilde. På sikt finns det därutöver även ett behov av att utveckla innehållet och kvaliteten i genomförandeplaner inom hemtjänsten.

Nya förutsättningar vid förändringar i socialtjänstlagen samt eventuell kommande äldreomsorgslag

I augusti 2020 presenterades slutbetänkandet av utredningen om "Framtidens socialtjänst" (SOU 2020:47). Utredningens uppdrag var att se över socialtjänstlagen i syfte att utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter. Regeringen har ännu inte skrivit fram någon proposition utifrån de förslag som gavs i utredningen, så det är i dagsläget osäkert vad som eventuellt kommer att föreslås utifrån utredningen samt när de

förändringarna i sådana fall kan komma att träda i kraft.

Utifrån förslaget till en ny socialtjänstlag föreslogs en del förändringar som kan komma att påverka äldreomsorgen och som därmed kan behöva förberedas. Det handlar bland annat om en omställning mot en förebyggande och lättillgänglig socialtjänst.

Ett förenklat beslutsförfarande som föreslogs i utredningen kan även bli möjligt för flera områden inom socialtjänsten. Bakgrunden till det är den bestämmelse som infördes i socialtjänstlagen 2018 som innebär att kommuner får erbjuda hemtjänst till äldre personer utan föregående behovsprövning. Staden har i dagsläget endast infört denna möjlighet avseende insatsen trygghetslarm för personer som är 65 år och äldre. En utredning om att eventuellt erbjuda fler insatser till äldre personer utan föregående behovsbedömning inom staden genomfördes 2018, men mynnade då inte ut i något förslag till beslut. Mot bakgrund av att den nuvarande möjligheten till förenklat beslutsfattande nu även kan komma att bli möjligt för flera områden inom socialtjänsten, och inte enbart hemtjänst för äldre personer, ser äldreförvaltningen ett behov av att utreda detta på nytt.

I december 2020 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag. Målsättningen är att åstadkomma långsiktiga förutsättningar för äldreomsorgen och att tydliggöra dess uppdrag och innehåll. Utifrån detta ska utredaren föreslå en äldreomsorgslag som kompletterar socialtjänstlagen med särskilda bestämmelser om vård och omsorg om äldre och som bland annat innehåller bestämmelser om en nationell omsorgsplan. Vidare ska utredaren överväga och vid behov lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen. Uppdraget ska redovisas den 30 juni 2022. Beroende på vad utredningen föreslår och vad som därefter beslutas kan äldreomsorgen komma att stå inför stora förändringar under de kommande åren.

Nationella minoriteter

Staden behöver fortsatt arbeta med att säkerställa de fem nationella minoriteternas rättigheter inom äldreomsorgen. Uppföljningar har visat att det är en utmaning att erbjuda äldreomsorg på minoritetsspråk då inte minst på finska, samiska och meänkieli som staden är förvaltningsområde för. Arbetet förutsätter därför samarbete mellan flera aktörer inom staden. Informationen om rättigheterna behöver vara tillgänglig för målgruppen framför allt vid tillfället då de ansöker om äldreomsorg. Arbetet bör ha en stadsövergripande samordning med tydliga mål. Vidare bör staden ha en strategi för att rekrytera personal med lämplig språk- och kulturkompetens till myndighetsutövning och till utförarverksamheter. Ett särskilt fokus bör ligga på stadens strategi för romsk inkludering då äldreomsorgen behöver bli mer tillgänglig för romer och utgå från målgruppens särskilda behov.

Äldres delaktighet i utvecklingen av äldreomsorgen

I utvecklingen av äldreomsorgen är det viktigt att veta hur den upplevs av målgruppen. Det finns främst två metoder som brett och strukturerat inhämtar de äldres åsikter om äldreomsorgen. Den ena är Socialstyrelsens brukarundersökning och den andra är biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå. Arbetet med att följa upp kvaliteten på individnivå behöver intensifieras och svarsfrekvensen på denna uppföljning behöver öka för att resultatet ska vara representativt för vad de äldre tycker om

äldreomsorgen. Resultaten är viktiga underlag i såväl det lokala utvecklingsarbetet i verksamheter och stadsdelsförvaltningar som för stadsövergripande planering och utveckling av äldreomsorgen. Det är därför viktigt att respektive stadsdelsförvaltning säkerställer att denna uppföljning genomförs.

Uppföljning i syfte att öka kvaliteten

Stadens uppföljningsmodell vilar på tre ben. För att fånga upp struktur-, process- och resultat kvalitet genomförs verksamhetsuppföljning, kvalitetsobservationer och kvalitetsuppföljning på individnivå. För att komplettera den ordinarie uppföljningen genomför staden även inspektioner och särskilda granskningar vid behov. Under de två senaste åren har äldreomsorgen inte kunnat följas upp enligt stadens ordinarie uppföljningsmodell, bland annat för att uppföljning på plats inte har varit möjligt på grund av coronapandemin. Under kommande år är det angeläget att återuppta arbetet med stadens uppföljningsmodell för att utveckla äldreomsorgen i enlighet med kvalitetsmålen.

Kompetensförsörjning, med särskilt fokus på ledarskap, hälsa, medarbetarnas kompetens samt eventuella omställningsbehov

Strategisk kompetensförsörjning och attraktiv arbetsplats

Att arbeta inom äldreomsorgen i Stockholm ska vara så attraktivt att personer vill göra sin praktik, arbeta, stanna och utvecklas i staden. Ett arbete pågår med att införa kompetensstegar för undersköterskor och legitimerad personal, det ska vara lätt för medarbetarna att se hur de kan gå vidare i sin karriär med utbildningar och utökade uppdrag. Staden ska säkerställa en god kompetensförsörjning genom att ta emot studenter och erbjuda studenter provanställning efter examen. Äldreförvaltningen ser ett behov av ett stadsgemensamt administrativt stöd för att hantera studenter i verksamheterna. Systemet skulle förenkla placering av studenter, tillhandahålla en stadsövergripande statistik samt underlätta kommunikationen med lärosätena.

Äldreomsorgslyftet pågår fram till 2023 och om insatsen inte förlängs är det viktigt att förvaltningen fortsätter att erbjuda grundutbildningar för att höja kompetensen för omvårdnadspersonalen. Äldreomsorgen står inför regleringen om skyddad yrkestitel för undersköterskor. Verksamheterna behöver med anledning av detta inventera om det finns undersköterskor som behöver komplettera sin undersköterskeutbildning så den motsvarar de nya kraven. Övergångsfasen pågår i tio år och startar den 1 juli 2023 och slutar den 30 juni 2033.

Äldreomsorgens medarbetare behöver kontinuerlig kompetensutveckling där de blir uppdaterade på nyheter och förändringar. Därför är det viktigt att fortsätta att använda nya metoder som microlärande i poddar, filmer och liknande.

Ett omfattande arbete med att förbättra arbetssituationen för stadens biståndshandläggare och socialsekreterare har pågått sedan 2015 då en stadsövergripande handlingsplan togs fram. Uppföljningar av stadens arbete med handlingsplanen visar på goda resultat. Behovet av att satsa på biståndshandläggarna inom äldreomsorgen förväntas vara fortsatt stort inte minst då staden har en åldrande befolkning och en målgrupp som inte är homogen. Biståndshandläggaren möter individer med behov av olika stöd och insatser. Handläggarna

behöver därför ha en vid kunskap om flera områden inom socialtjänsten.

Språkutveckling

Fortsatt verksamhetsförlagt språkstöd är viktigt för att höja och behålla en god språklig kompetens i verksamheten. Det behövs också insatser för att medarbetarna ska få möjlighet att delta i vuxenutbildning i svenska för att få den kompetens som motsvarar nivån på den svenska som krävs för undersköterskeutbildning.

Kompetenssamordning

En förutsättning för att enheterna ska kunna förbereda sig för övergången till skyddad yrkestitel och höjda krav på svenskan är att de har en god bild av medarbetarnas utbildningsnivå och individuella kompetensutvecklingsplaner. Äldreförvaltningen ser ett behov av ett kompetensutvecklingsteam som praktiskt kan stödja äldreomsorgens chefer att upprätta kompetensplaner genom att gå igenom betyg och upprätta förslag på individuell studieplan samt hjälpa medarbetarna att komma igång med studier.

Närvarande och utvecklande ledarskap

För att höja statusen i äldreomsorgen behöver staden utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet, trygga anställningsvillkoren och erbjuda medarbetarna tid för kompetensutveckling, handledning, dialog och reflektion. En förutsättning för detta är ett nära ledarskap där chefen kan vara tillgänglig för sina medarbetare. Staden ska fortsätta intentionen att minska antal medarbetare per chef och kompetenshöjande insatser för chefer behöver inriktas på ett nära ledarskap där arbetsmiljö, dialog och reflektion är viktiga inslag. Fortsatt värdegrundsarbete är också angeläget för att utveckla ledarskapet och arbetsmiljön.

För att förbereda äldreomsorgen inför en kommande brist på kompetent arbetskraft bör förvaltningen vara innovativa och ta fram en handlingsplan för hur verksamheten ska kunna drivas i framtiden.

Akademiska noder

De akademiska noder som finns i staden har ett strukturerat studentmottagande och ett nära samarbete med högskolan ibland annat forskningsprojekt. Förvaltningen fortsätter att uppmuntra fler stadsdelar att bli akademiska noder, etablera metoder för att testa idéer och arbetssätt, utöka samarbetet med högskolorna och få in fler forskningsprojekt i äldreomsorgen.

Kunskapsstyrning

Staden behöver tydliggöra sin roll och sitt ansvar i utvecklingen av länets samverkans- och stödstrukturer för kunskapsstyrning (RSS). Syftet med RSS är att öka synergier och samverka kring strategiskt viktiga frågor, nyttja befintliga resurser på ett mer samordnat och resurseffektivt sätt samt förbättra förutsättningar för evidensbaserad praktik inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård i länet. Arbetet med att stödja en evidensbaserad praktik utgår ifrån en sammanvägning av den enskildes erfarenheter, den professionella expertisen samt bästa tillgängliga kunskap i form av kunskap från forskning men också lokala data.

Omställning till en god och nära vård i syfte att ge en samordnad vård som stärker hälsa och förebygger fysisk och psykisk ohälsa**Förebyggande hälsofrämjande insatser**

Det förebyggande och uppsökande arbetet måste fortsätta att utvecklas för att nå personer som är ensamma och isolerade. Även personer med psykisk ohälsa eller personer som har risk för psykisk ohälsa bör få möjlighet att delta i förebyggande verksamhet.

Det hälsofrämjande arbetet tillsammans med idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen bör fortsätta. Idrottsnämndens handlingsplan för hälsa hos äldre ska implementeras i verksamheterna. En stadsgemensam bottenplatta för utveckling av det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet till exempel en stadsgemensam hälsodag och lokala aktiviteter bör tas fram.

Samarbetet med kulturförvaltningen innebär att föra in den kulturmodell, som gemensamt togs fram förra året, där bland annat en permanent kulturpremie för äldre är en del. Kulturpremien innebär ett bokningsbart system med subventionerat kulturutbud för äldreomsorgens verksamheter.

Stödet till personer som nyligen fått en demensdiagnos behöver utvecklas. Förvaltningen ser ett behov av att varje stadsdelsförvaltning ska ha en demenssamordnare.

För att minska ensamhet, oro och ångest bland de äldre på vård- och omsorgsboenden behövs ett nytt arbetssätt som ger den äldre möjligheter till personcentrerade samtal, individuella aktiviteter och vardagsrehabilitering.

Det pågående utvecklingsarbetet med digitala fixartjänster förväntas bidra till att minska utanförskap och isolering genom att äldre självständigt kan använda digitala verktyg för information och kommunikation. Även det påbörjade arbetet med en särskild webbplats för seniorer ”senior.stockholm” förväntas bidra till minskad ofrivillig ensamhet. Detta genom att här samla information som underlättar för stadens äldre att hitta aktiviteter inom exempelvis kultur och motion samt om utbud på stadens öppna mötesplatser.

Reflektion

Satsningen på tid för reflektion behöver breddas till att omfatta alla medarbetare inom äldreomsorgen. Att få reflektera kring sitt arbete kan förbättra arbetsmiljön, stärka samarbetet och i slutändan bidra till en högre kvalitet på vården och omsorgen.

Beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom

För att förankra arbetssätt som motverkar beteendemässiga och psykiska symtom vid demenssjukdom, BPSD, bör förvaltningen fortsätta att stödja stadsdelsförvaltningarna med att bygga upp lokala strukturer för utbildningar och rutiner.

Äldres psykiska hälsa och välmående

Äldreomsorgens verksamheter bör fortsätta att arbeta med handlingsplanen för suicidprevention. Äldreförvaltningen bör ha ett samordnande ansvar för att stödja verksamheterna och följa upp arbetet i stadsdelsförvaltningarna.

Äldreomsorgens medarbetare behöver få ökad kunskap om äldre med psykisk ohälsa,

missbruksproblematik, hemlöshet och våld i nära relationer. För att individer ska få rätt stöd och insatser utifrån individuella behov och ålder behöver den interna samverkan stärkas, bland annat genom ökad samhandläggning med socialförvaltningens verksamheter.

Det långsiktiga arbetet med att minska antal äldre som lever i hemlöshet behöver prioriteras. Den senaste kartläggningen av personer i hemlöshet visade att personer som lever i hemlöshet på grund av avhysning har ökat. Det är därför viktigt att dessa individer fångas upp i ett tidigt skede i stadsdelsförvaltningarnas lokala vräkningsförebyggande arbete.

Mat och måltider

För att förebygga undernäring, fall och för att minska ofrivillig ensamhet bör staden satsa vidare på matlyftet och utveckling av appen/e-tjänsten Hållbar hälsa.

Den webbaserade utbildningen om mat och måltider för vård- och omsorgspersonal inom äldreomsorgen bör göras obligatorisk för alla medarbetare. För medarbetare inom hemtjänsten och på förebyggande enheter bör utbildningen utökas. För att ytterligare stärka arbetet kring mat och måltider bör äldreförvaltningen stödja arbetet med mat- och måltidsombud på vård- och omsorgsboende, servicehus och i hemtjänsten. Äldreförvaltningen bör fortsätta arbeta med att underlätta för verksamheterna att mäta matsvinn och utveckla digitala matsvinnsmätningar.

Huvudöverenskommelse för länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg, HÖK

Samverkansorganisation enligt HÖK skapar förutsättningar för fortsatt utveckling och förändring i samverkan mellan regionen och länets kommuner under de kommande åren. Förvaltningen ser behov av att framtida handlingsplaner som upprättas enligt HÖK ska kompletteras med uppgifter om när en implementering och en dokumenterad uppföljning ska genomföras.

Omställningen till God och nära vård

Förvaltningen behöver upprätta en strategisk planering och en gemensam målbild för hur omställningen till God och nära vård ska genomföras inom stadens äldreomsorg.

Samverkan mellan forsknings och utvecklingsenheterna i länet

I framtida gemensamma utvecklingsarbeten inom äldreomsorgen är det av vikt att Forsknings- och utvecklingsenheterna, FoU- enheterna, i länet samverkar tillsammans med aktuella uppdrag från regionen och kommunerna för att stödja verksamheterna på ett personcentrerat och likvärdigt sätt.

Patientsäkerhet

Det behövs en översyn om vilka stadsövergripande indikatorer som krävs för att kunna följa upp hälso- och sjukvårdens kvalitet och följsamheten till patientsäkerhet på ett likvärdigt sätt.

Förvaltningen bör utreda om arbetet för sammanhållet patientsäkerhetsarbete kan inrymmas i stadens integrerade system för ledning och styrning för att säkerställa att den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet följs. (Agera för säker vård, 2020-2024,

Socialstyrelsen).

Innovation, digitalisering och effektiva arbetssätt

Digitalisering och välfärdsteknik

Digitala- och välfärdstekniska lösningar gör det möjligt för verksamheterna att möta invånarens behov på nya och bättre sätt. En robotkatt kan minska ångest hos en demenssjuk, ett videosamtal kan minska ensamhet, att köpa mat med hjälp av en surfplatta kan öka självständighet och en larmsändare kan öka rörligheten för en person som tvekar att gå ut själv. Det handlar precis som för andra insatser inom äldreomsorgen om att verksamheten och dess medarbetare ska möta den enskildes behov av trygghet, självständighet och meningsfullhet i tillvaron. Vissa digitala insatser kan komplettera dagens insatser och möta behov på nya sätt medan annan teknik, till exempel e-tjänster, kan hjälpa medarbetare och organisation att utföra insatser med ökad kvalitet och med bättre användning av resurser. Utvecklingen på området går fort och de närmaste åren förväntas nya teknologier mogna, såsom artificiell intelligens (AI) och ständigt uppkopplade sensorer (IoT). I Vision 2040, Möjligheternas Stockholm, framhålls att staden ska ligga i innovationens framkant och äldreförvaltningen deltar i arbetet med stadens AI-plan och undersöker hur framtidens teknik ska tillämpas i omsorgen i vissa redan aktuella uppdrag.

Förändringsledning, organisering och kompetensutveckling

Äldreförvaltningen har uppdraget att leda utveckling och digitalisering av äldreomsorgen. Infrastruktur till exempel tillgång till trådlöst internet behöver utvecklas, nya produkter och tjänster behöver förvaltas och integreras i dagens infrastruktur och utförare behöver utveckla kompetens och arbetssätt för att skapa de nyttor breddinförande av digital teknik förväntas ge. Den kanske viktigaste nyttan med digitalisering är att öka verksamheternas förmåga att flexibelt och träffsäkert möta den enskildes behov.

Trygghets- och självständighetsskapande teknik och insatser på vård- och omsorgsboenden

Äldreförvaltningen kommer tillsammans med stadsdelsförvaltningarna genomföra en detaljerad kartläggning av vilken teknisk utrustning som finns på vård- och omsorgsboendena. Den kommer sen ligga till grund för fortsatt planering för att utveckla äldreomsorgen genom olika digitala lösningar.

Trygghetsskapande teknik inom vård- och omsorgsboenden innefattande både trygghetslarm och annan välfärdsteknik. Under de närmast åren planeras en gemensam stadsövergripande lösning presenteras. Det leder till ett ökat behov av teknisk kompetens, personella resurser och utbildningsinsatser samt förvaltningsorganisation.

Digitala inköp

Inköp av dagligvaror inom hemtjänst och servicehus behöver lyttas från att utföras fysiskt i matbutiken till att bli digitala. Då kan hemtjänstpersonalen hjälpa till med att beställa maten digitalt på nätet. Detta medför en större självständighet för den enskilde. Dock ställer det ökade krav på teknisk kunskap hos den enskilde och på medarbetarna. Vilka utbildningsinsatser som kan behövas såväl för medarbetare som äldre behöver identifieras och

genomförs.

Digitala stöd för det systematiska kvalitetsarbetet

Äldrenämnden har tillsammans med socialnämnden år 2022 ett budgetuppdrag att i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samordna och utveckla socialtjänstens och äldreomsorgens arbete med kvalitets- och ledningssystemet. I stadens system för integrerad styrning och ledning finns en modul för kvalitetsledning. Budgetuppdraget visar på att ägarskapet av modulen bör övertas av äldrenämnden och socialnämnden. Övertagandet av ägarskapet innebär behov av personalresurser och kompetens inom förvaltningsområdet de närmaste åren.

En viktig del i det systematiska kvalitetsarbetet är att ta emot och utreda inkomna klagomål och synpunkter. Idag ser hanteringen olika ut i stadsdelsförvaltningarna och det är därför svårt att få en samlad bild över den faktiska kvaliteten inom äldreomsorgen. Ett stadsövergripande digitalt system för en sammanhållen klagomåls- och synpunktshantering utreds och många stadsdelsförvaltningar har gett uttryck för behov av ett sådant system. Ett stadsövergripande system kan minska administrationen och inkomna uppgifter ger ett bättre underlag för det fortsatta kvalitetsarbetet både på en stadsövergripande nivå och på respektive stadsdelsförvaltning. Införandet av ett sådant system kommer kräva resurser i form av utbildningsinsatser och skapandet av verksamhetsnära förvaltning för staden.

Digitaliserade generella insatser inom förebyggande verksamhet och stöd till anhöriga

Inom programmet för stöd till anhöriga pågår ett arbete med att skapa en stadsgemensam informationsstruktur, en portal för anhörigstöd, som gör både generell och stadsdelspecifik information tillgänglig på ett mer samlat sätt än idag. Detta utgör grunden för att på sikt utveckla arbetssätt för att nå fler invånare än vad som idag är möjligt. Ett centralt behov för anhöriga är att få kunskap om den närståendes diagnos, hur man som anhörig bäst kan hjälpa till och vilket stöd man kan få i sin situation. Detta är insatser som idag sker genom fysiska möten som kan vara svårt för en anhörig att delta i. Att komplettera dagens insatser med digitala föreläsningar och digitala caféer skulle öka räckvidden för anhörigstödet mycket.

Modernisering av sociala system

Äldreförvaltningen har tillsammans med socialförvaltningen och stadsledningskontoret arbetat i projekt modernisering av sociala system med att modernisera det befintliga Paraplysystemet, de delar som kallas för sociala system. Projektet avslutas under 2022. Äldreförvaltningen har under 2022 flera budgetuppdrag som är kopplade till de sociala systemen samt hur ska arbetet ska drivas i framtiden.

Paraplysystemet behöver omfattande utveckling även efter projektets avslutande för att nå upp till en modern standard för verksamhetssystem. För detta krävs en långsiktig plan på minst fem år och avsatta medel för genomförandet.

Flera av de andra delarna av sociala system måste bytas ut innan 2026. De systemen har ett absolut slutdatum år 2026 då avtalen går ut och inte kan förlängas samt att systemen inte kommer finnas tillgängliga från leverantören efter år 2026. Att börja och sedan genomföra en upphandlingsprocess för att ersätta utförarsystemen kommer kräva minst två årsarbetare och

medel för upphandlingen av systemen. För att genomföra upphandlingen kommer expertkompetens tillfälligt behöva tillföras för att genomföra upphandlingen på bästa sätt. Införandet av systemet bör påbörjas senast 2024 och kommer kräva resurser. Resurser kommer även behövas för att ersätta journalsystemet Vodok. Omfattningen av dessa beror på om man väljer att göra en gemensam upphandling med Region Stockholm eller inte vilket är under utredning.

En permanent verksamhetsnära förvaltningsorganisation ska etableras för de sociala systemen. Beslut om hur den organisationen ska se ut kommer fattas under 2022. Resurser för att bemanna organisationen, både på äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna, kommer behövas från och med år 2023. För äldreförvaltningen uppskattas organisationen omfatta sex årsarbetare varav fyra årsarbetare för paraplysystemet och två årsarbetare för utförardelarna. För genomförandet av upphandlingen kommer det behövas upphandlingsexpertis. Arbetet med den verksamhetsnära förvaltningen sker framför allt i samarbete med socialförvaltningen men även med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Det finns en lagrådsremiss med ett förslag till ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Förslaget är att den ska träda i kraft 2023. Äldreförvaltningen gör bedömningen att en tillämpning av lagen kommer att medföra ett stort arbete med att strukturera informationen i systemen, utveckla behörighetssystem, loggar samt säkerställa it-säkerhet, informationssäkerhet och att dataskyddsförordningen efterlevs. Utifrån den bedömningen anser äldreförvaltningen att ett beslut om att tillämpa lagen i sig skulle innebära ökade kostnader för staden.

Förvaltning av system och välfärdsteknik

Alla system och välfärdsteknik som införs i verksamheterna behöver förvaltas. Att förvalta digitala system inom välfärdsområdet är en resurskrävande och komplex uppgift. För att god verksamhetsnära förvaltning ska ge optimala resultat i verksamheterna och för medborgarna krävs kunskap inom flera områden. Verksamhetsspecifik upphandlingskompetens, projektledning, kunskap om informationssäkerhet och informationsklassning, teknisk kompetens, support, förändringsledning, förvaltning, utbildning och så vidare. Flera av de ovan uppräknade delarna är i sig komplexa i sin karaktär och kräver flera olika kunskapsområden. Såsom teknisk kunskap kan syfta till dels kunskap om själva produkterna/ välfärdstekniken men även integrationer och hur systemen kan kopplas ihop med stadens servrar och andra system samt kunna förmedla till stadsdelsförvaltningarna vad som krävs av dem i fråga om tekniska förberedelser.

Ansvarsfrågan för förvaltningen av system och välfärdsteknik behöver förtydligas. Om det är mer än en stadsdelsförvaltning som använder ett system bör den verksamhetsnära förvaltningen ske centralt på fackförvaltning. Även uppdelningen mellan stadsledningskontoret och övriga förvaltningar behöver klargöras i enlighet med stadens beslutade förvaltningsmodell pm3, som är en modell för underhåll och utveckling av it-stöd. Förvaltning av system kräver även utveckling under avtalets tid och då är det avgörande att ansvarsfrågan är klarlagd för att systemen ska ge optimala funktioner i verksamheterna. De närmaste åren bör ansvarsfrågan ytterligare klargöras och beslutas för att kunna användas för befintliga systemen samt vid införandet av nya system och välfärdstekniska lösningar.

Smarta lås eller en nyckelfri hemtjänst

I enlighet med kommunfullmäktiges budget för 2022 fortsätter äldreförvaltningen att prioritera arbetet med införandet av nyckelfri hemtjänst. Förvaltningen fortsätter arbetet dels med breddinförandet dels med att bygga en förvaltningsorganisation. För år 2022 finns det 30 mnkr budgeterat för breddinförandet. Tidplanen för införandet har behövt justeras bland annat utifrån att dialogen med fastighetsägare kräver mer tid samt att organisationen för nyckelfri hemtjänst skalas upp vilket innebär att införandet kommer att fortsätta under 2023.

Kostnaderna för breddinförandet beräknas till 33,1 mnkr under år 2023. Utöver detta tillkommer driftkostnaderna för äldreförvaltningen som beräknas till cirka 11,8 mnkr per år. Detta är kostnader för förvaltningsorganisationen som är placerad på avdelningen Stockholms Trygghetsjour.

Att montera och demontera låsen kräver till viss del annan kompetens än den förvaltningen har i dagsläget. Arbetet med avtalen och informationssäkerheten ställer också krav på specifik kompetens och inom nyckelfri hemtjänst används två IT-system, PRO och SUMMERA, som behöver förvaltas.

Pilotinförande har genomförts i stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör. Breddinförandet kommer pågå under 2022-2023 och innebär att samtliga stadsdelar ska introduceras i arbetsätt och system, berörda fastighetsägare ska informeras och lämna medgivande, personal hos hemtjänstutförare ska informeras och utbildas samt att låstillbehör på både port och bostadsdörr ska monteras. Under breddinförandet kommer samtliga stadsdelar, omkring 180 hemtjänstutförare och ca 4500 fastighetsägare involveras. Nyckelfri hemtjänst kommer införas successivt staden, en stadsdel i taget.

Brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete samt säkerhetsfrågor

Äldreförvaltningen ska ha god beredskap för att kunna möta oönskade händelser. Äldreförvaltningen ska arbeta för att kunna vidta rätt åtgärder i tillräcklig utsträckning för att minimera dess konsekvenser och för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet i fred, kris och krig. Äldreförvaltningen ser att vi under planeringsperioden behöver stärka informationssäkerheten, säkerhetskyddet och utveckla arbetsätt för att möta den utveckling som sker i omvärlden.

Äldreförvaltningen ska arbeta för att stadens äldre ska känna sig trygga och en del i detta arbete är att motverka brott mot äldre.

Äldrevänlig stad

Många av handlingsplanens uppdrag ingår i äldrenämndens ordinarie ansvarsområden. Exempelvis att förebygga ensamhet och social isolering, hitta förebyggande och stödjande insatser till äldre som tillhör sårbara grupper, arbeta för att öka de äldres digitala kompetens samt att utreda och analysera effekterna av genomförda eller tänkta åtgärder. För att fullfölja uppdragen i handlingsplanen och uppnå syftet med dem bidrar äldreförvaltningen med strategiska insatser i samverkan med som andra förvaltningar och bolag, akademien, näringslivet och civilsamhället. För att fånga äldres åsikter om hur staden upplevs behövs fler arenor där äldre kan komma till tals exempelvis genom fler frågor riktade till äldre i stadens medborgarundersökning.

Jämställdhetsanalys

En majoritet av omsorgstagarna inom stadens äldreomsorg är kvinnor vilket kan förklaras med att kvinnor generellt har en högre medellivslängd än män. Då mäns medellivslängd nu ökar leder det sannolikt till ett ökat sammanboende på sikt. I och med att par ofta har mindre omsorg än ensamboende, och att fler kvinnor än män utför anhöriginsatser, är det ur ett jämställdhetsperspektiv viktigt att staden uppmärksammar och möter upp behoven av anhörigstöd.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Äldrenämndens verksamhet är främst anslagsfinansierad. Budgeten för år 2022 uppgår till 244,4 mnkr netto, vilket är en ökning med 26,2 mnkr jämfört med budgeten för år 2021.

Budgeten för år 2022 innehåller ökningarna om 29,4 mnkr enligt följande:

- Smarta lås 15,0
- Uppföljning kvalitetspremie i hemtjänsten 2,0
- Förstärkt hälso- och sjukvårdskompetens 1,5
- Förstärkt uppföljning (inspektörer) 1,0
- Kulturupplevelser för äldre - implementera äldreutredningen 1,0
- Träffpunkt socialpsykiatrisk inriktning 2,0
- Förstärkt matlyft 3,5
- Brottsförebyggande arbete gentemot äldre 0,4
- Inkludera servicehusen i ungdomsbesöken 2,0
- Vårddjur för personer i särskilt boende 1,0

Budget 2022 innehåller minskningar för generella effektiviseringar om 2,2 mnkr i förhållande till 2021 men även en minskning om 1,0 mnkr för ett pilotprojekt avseende daglig verksamhet inom äldreomsorgen.

Personalkostnader i form av avtalseffekter beräknas öka med cirka 2,0 mnkr per år under planperioden. Kring årsskiftet 2022-2023 kommer äldreförvaltningen att flytta till nya lokaler i Älvsjö vilket innebär en ökad hyreskostnad om cirka 1,1 mnkr.

För projektet Smarta lås inom hemtjänsten har äldrenämnden tilldelats 5,0 mnkr för år 2020, 15 mnkr för år 2021 och ytterligare 30,0 mnkr för år 2022. Det innebär en total budget om 50 mnkr under en treårsperiod för projektet. Förvaltningen kommer under år 2022 fortsätta med breddinförandet i hela staden men även med att bygga upp en förvaltningsorganisation för Smarta lås. Tidplanen för införandet har behövts justeras, bland annat utifrån att dialogen med fastighetsägare kräver mer tid samt att organisationen för en nyckelfri hemtjänst skalas upp vilket innebär att införandet kommer fortsätta under 2023. Kostnaderna för att slutföra projektet under 2023 beräknas uppgå till 33,1 mnkr. Driftkostnaderna för en förvaltningsorganisation, vilken kommer att vara permanent från och med 2023, beräknas till cirka 11,8 mnkr per år.

En permanent verksamhetsnära förvaltningsorganisation för de sociala systemen ska etableras under år 2022 för att kunna vara i drift år 2023. Beslut om organisationens utformning kommer att fattas under år 2022. Resurser för att bemanna organisationen, både på äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna kommer att behövas från och med år 2023. För äldreförvaltningen uppskattas denna organisation att omfatta sex årsarbetare, fyra årsarbetare för paraplysystemet och två för utförardelarna. Detta till en uppskattad kostnad av 5,5 mnkr exklusive systemkostnader. Arbetet med den verksamhetsnära förvaltningen sker framför allt i samarbete med socialförvaltningen men även med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Under 2021 kommunicerade Telia att 2G-nätet kommer att fasas ut den 31 december 2025. Detta får till följd att samtliga 16 000 trygghetslarm behöver bytas ut till en kostnad av 25,0 mnkr fram till och med år 2025. Detta arbete har påbörjats och ger effekter dels på driftsbudgeten dels på investeringar. I och med att ett så stort antal larm måste bytas ut inom en begränsad tid kan den medarbetargrupp som arbetar med installationer av larm behöva förstärkas.

Cirka 1500 av de nuvarande larmen måste bytas ut redan under år 2022 till en kostnad av 2,0 mnkr. Eftersom det företag som upphandlats för att leverera larm kompatibla med 4G-nätet inte har möjlighet att få fram denna volym under 2022 måste larm av den äldre sorten köpas in för detta ändamål. Dessa nyinköpta larm kommer att bytas ut innan 2025 års utgång vilket ger en kort avskrivningstid och därmed en kostnad om 0,7 mnkr per år fram till år 2025 vilken kommer att belasta äldreförvaltningens driftbudget.

3.2 Investeringar

Stängningen av 2G-nätet ger effekter på förvaltningens investeringar. Kostnaden för nya larm som klarar 4G-nätet uppskattas till 25 mnkr fördelat fram till den 31 december 2025. I och med den höga takten för utbyte av larm så innebär detta ökade kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta till ett belopp om cirka 19,3 mnkr fram till år 2025. En osäkerhet gällande installationstakten för utbyte av larm är den komponentbrist som råder vilket gör att leverans av larm kan försenas.

Under 2022 köpte förvaltningen nya larm för 2,0 mnkr som måste skrivas av till år 2025 i och med att de inte är kompatibla med 4G. Dessa ger effekt på förvaltningens investeringar till och med år 2025.

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

4 Lokalförsörjningsplan

4.1 Sammanfattning

Till och med år 2022 hyr Äldrenämnden lokaler för myndighetsutövning och administrativ verksamhet i Söderhallarna vid Medborgarplatsen och i Farsta Centrum. De totala ytorna uppgår till 1 865 kvm fördelade på 880 kvm i Söderhallarna och 985 kvm i Farsta Centrum.

Äldreförvaltningen flyttar till årsskiftet 2022/2023 till gemensamma lokaler i Älvsjö. De totala ytorna i de nya lokalerna uppgår till cirka 2 300 kvm fördelat på kontor, förråd och garage.

4.2 Planeringsförutsättningar

Till årsskiftet 2022/2023 kommer äldreförvaltningen att lämna de befintliga lokalerna i Farsta respektive på Medborgarplatsen för att flytta till gemensamma lokaler i Älvsjö.

4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Äldrenämndens hyreskostnader uppgår år 2022 till 5,3 mnkr (år 2021 5,0 mnkr). Den preliminära årshyran i Älvsjö är 6,4 mnkr. Kontraktet börjar gälla den 1 januari 2023. I samband med flytten kommer det med stor sannolikhet bli dubbelhyra i någon eller några månader.

4.4 Kommunal verksamhet - annan än pedagogisk verksamhet

4.4.1 Nuläge 31 januari 2022

Äldreförvaltningens lokaler i Farsta respektive i Söderhallarna bedöms vara ändamålsenliga för den personalstyrka som arbetar där idag. Men med anledning av att förvaltningen måste flytta från lokalerna i Söderhallarna och att förvaltningen har behov av att sitta i gemensamma lokaler flyttar förvaltningen till Älvsjö vid årsskiftet 2022/2023. Detta beskrivs närmare under rubriken "Planerade lokalförändringar för år 2023-2030".

4.4.2 Lokalbehov för annan kommunal verksamhet

4.4.3 Planerade lokalförändringar för år 2023-2030 (första planeringsperioden)

Äldreförvaltningen har idag lokaler i Farsta och på Medborgarplatsen. I Farsta finns administrativa avdelningen, avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor och enheten för kommunikation, omvärld och beredskap. På Medborgarplatsen i Söderhallarna finns Stockholms trygghetsjour. Atrium Ljungberg, som är hyresvärd i Söderhallarna, planerar en omfattande ombyggnation av hela fastigheten vilket innebär att en flytt är nödvändig. Eftersom Stockholms trygghetsjour har en omfattande teknik som kräver mycket arbete och blir kostnadskrävande i samband med en flytt bör verksamheten genomföra en flytt till en permanent lösning. Med anledning av detta, samt att förvaltningen har ett behov av att sitta i gemensamma lokaler, kommer äldreförvaltningen att flytta till nya lokaler i Älvsjö årsskiftet 2022/2023.

4.4.4 Planerade lokalförändringar för åren 2031-2040 (andra planeringsperioden)

Inga lokalförändringar planeras idag för perioden 2031-2040.

4.5 Övrig information

4.5.1 Lokaler vars hyresavtal är uppsägningsbara inom tre år

På grund av den kommande flytten till Älvsjö är förvaltningens nuvarande lokaler uppsagda.